

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou ADHD u klientů léčených v terapeutických komunitách pro uživatele ilegálních návykových látek. Problematika ADHD je zkoumána z hlediska prevalence, vlivu na osobnost a z hlediska komplikací v léčbě. O uvedené problematice v ČR absentují informace. Výzkumné studie o duální diagnostice dokládají vliv přidružené komorbidity k užívání návykových látek z hlediska schopnosti jedince zvládat běžně nastavený léčebný program a profitovat z něj. Přetrvávání ADHD v dospělosti i s podprahovou symptomatologií představuje zátěž v oblasti exekutivních i behaviorálních schopnostech jedince. Včasná a správná diagnostika je vzhledem k nastavení optimálního léčebného plánu zásadní. Cílem práce bylo zjistit, zda se v terapeutických komunitách vyskytují klienti s diagnózou ADHD a jaký je vliv poruchy na osobnost a na komplikace v léčbě. Byl zjišťován výskyt ADHD u klientely TK v dětství i současnosti, byly sledovány charakteristiky klientů s ADHD a míra výskytu komplikací v porovnání s klienty bez diagnózy v procesu léčby. Významné bylo zjištění relevantnosti použitých klinických inventářů k zachytu ADHD. Data byla získávána přes klíčové pracovníky participujících terapeutických komunit na základě klinických inventářů vytvořených dle Adult Self-Report Scale, Wender Utah Rating Scale a Conners Teacher Questionnaire. Výzkumný soubor tvořilo 76 klientů z šesti terapeutických komunit. Analýza dat byla realizována kombinací deskriptivního přístupu s metodou zachycení vzorců, kontrastů a srovnávání a clusterovou analýzou. Kritéria pro diagnózu ADHD splňovalo celkem 43 klientů. Skupina s ADHD vykazovala vyšší komplikace v léčbě, vyšší počet anamnesticky nedokončených a absolvovaných léčeb; problémy v léčebném procesu znamenaly vyšší výskyt problémů v oblasti volných vlastností, emoční lability, v motivaci a častých drop-out v porovnání s klienty bez ADHD. Vliv ADHD na osobnost se negativně projevoval do léčebného procesu. Na základě uvedených zjištění a schopnosti použitých klinických inventářů zachytit ADHD, je možné dále specifikovat možnosti diagnostiky v podmínkách terapeutických komunit. Vysoké zastoupení klientů s ADHD je vzhledem ke zjištěným problémům v léčebném procesu nutné zohlednit v dalších výzkumných záměrech.

Klíčová slova: ADHD v dětství a dospělosti - uživatelé ilegálních návykových látek - terapeutická komunita – prevalence ADHD - včasná diagnostika – průběh a úspěšnost léčby